

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

~~Каріна ПЕМАШКАЛО~~

«Педагогічна та соціальна психологія»
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	<i>01 Освіта/Педагогіка</i>
Спеціальність	<i>011 Освітні, педагогічні науки</i>
Освітній рівень	<i>другий (магістерський)</i>
Освітня програма	<i>Педагогіка та адміністрування освіти</i>

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

*обов'язкова
українська*

Завідувач кафедри
педагогіки, іноземної філології та перекладу

Тетяна БОРОВА

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу

Протокол № 11 від 17.05.2021 р

Розробник:

Кравченко Г. Ю., д.пед.н., доцент, професор кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Важливе місце у реалізації стратегічних завдань соціально-економічного розвитку сучасного українського суспільства належить освіті, значення якої зростає у зв'язку з подоланням негативних наслідків минулого, орієнтацією на загальнолюдські цінності, демократизацію. Рішення найважливіших завдань, що стоять перед освітою взагалі, потребує якісного удосконалення систем виховання та навчання, підвищення професійної компетентності педагога.

Навчальна дисципліна «Педагогічна та соціальна психологія» є обов'язковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців другого (магістерського) рівня спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» всіх форм навчання. Робоча навчальна програма з дисципліни «Педагогічна та соціальна психологія» є нормативним документом, який розроблено кафедрою на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану. Програма визначає обсяг знань, якими повинен опанувати магістр відповідно до освітньої програми; алгоритми вивчення навчального матеріалу; навчально-методичне забезпечення; складові та технології оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців систематизованих психолого-педагогічних уявлень, теоретичних знань та практичних умінь, які дозволять їм адекватно і ефективно використовувати одержані психологічні знання в своїй професійній діяльності.

Об'єктом навчальної дисципліни є педагогічна та соціальна психологія та процеси, що впливають на прийняття професійних рішень в управлінні освітнім процесом.

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні та практичні аспекти педагогічної та соціальної психології, психологічні основи педагогічної, та соціальної поведінки, а також психологічні закономірності педагогічної та професійної діяльності.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Педагогіка вищої освіти	Інформаційні технології в освіті
Адміністративний менеджмент в освіті	Управління освітньою діяльністю
Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця	Правові та фінансово-економічні аспекти управління закладом освіти
Педагогічний консалтинг	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Навчальна дисципліна «Педагогічна та соціальна психологія» забезпечує набуття здобувачами освіти інтегральної компетентності – набуття здатності розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук

Компетентності	Результати навчання
ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	РН1.Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.
СК5.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.	
ЗК10.Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.	РН2.Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та

Компетентності	Результати навчання
СК2.Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.	дослідницькій діяльності.
СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах	
ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	РН3.Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію
ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.	
ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.	
СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.	
ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	РН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.
ЗК9.Здатність працювати в міжнародному контексті.	РН5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.
ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	
ЗК6.Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.	
ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.	
СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.	
СК6.Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.	РН6.Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.
ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	
СК2.Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.	РН7.Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.
ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.	
СК3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.	РН8.Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей
ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
СК4.Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.	
СК5.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.	
СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі	

Компетентності	Результати навчання
у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах	
ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	РН9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук в друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	
ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.	
ЗК9.Здатність працювати в міжнародному контексті.	
СК6.Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.	
СК7.Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань	
СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах	
ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	
ЗК2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	
ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.	РН10.Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.
СК4.Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.	
ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	
ЗК2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	
ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.	
СК4.Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.	
СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	РН 13. Вміння визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності.
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК13. Здатність до розроблення та оцінювання освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері.	

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Сутність педагогічної та соціальної психології

- Тема 1. Педагогічна та соціальна психологія як наукова галузь
- Тема 2. Теоретичні та методологічні основи педагогічної психології
- Тема 3 Структура спілкування. Соціальна психологія комунікації
- Тема 4. Особистість у структурі групових взаємовідносин
- Тема 5. Психологія навчання.
- Тема 6. Психологія виховання.

Змістовий модуль 2.

Професійна та соціально-психологічна діяльність педагога

Тема 7. Психологія педагогічної діяльності і психологія педагога

Тема 8. Готовність до професійної діяльності та її компоненти

Тема 9. Психологічні та соціальні аспекти побудови професійної кар'єри та професійна самореалізація особистості

Тема 10. Професійний саморозвиток особистості

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: міні-лекції-діалоги (тема 3 – тема 6), міні-лекції проблемного характеру (тема 7 – тема 10).

Для формування компетентностей та досягнення результатів навчання під час лекцій і практичних занять використовуються різноманітні форми та методи навчання: проблемні лекції (тема 7 – тема 9), дискусії (тема 1, тема 8; 10), моделювання професійних ситуацій (тема 4 – тема 7; 8), робота в малих групах (тема 3, тема 7 – 10), індивідуальна робота під час виконання творчих завдань (тема 1 – тема 5).

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання сформованих компетентностей. Заходи з оцінювання результатів навчання студента за навчальною дисципліною включають: поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять, оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати залік – 35 балів); підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку відповідно до графіку навчального процесу.

За лекційних занять здобувач може отримати максимально 5 балів по 0,5 бали за 10 лекцій.

На практичних заняттях здобувач може бути отримано максимально 20 балів, а саме: за активну роботу на практичному занятті (5 пар по 0,5 балів) максимально – 5 балів, за виконання тестів (5 по 1 балу) максимально – 5 балів, за аналіз кейсів 5 балів та 5 балів за презентацію.

Під час навчання передбачено проведення поточного 2 модульних контрольних робіт у 1 та 2 змістовному модулі. Максимально за результатами поточного контролю здобувач може отримати 20 балів, по 10 балів відповідно до кожного модулю.

Самостійна робота здобувача з вивчення теоретичного матеріалу, виконання практичних завдань, підготовка до модульних контрольних робіт перевіряється під час аудиторних занять. Виконання самостійних індивідуальних завдань оцінюється в межах 15,0 балів.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів). Результат екзамену в балах проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності". Здобувача слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час іспиту, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше

балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни. Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведеною в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС". Форми оцінювання та розподіл балів представлено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 1 «Педагогічна та соціальна психологія як наукова галузь».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 1 «Загальна характеристика педагогічної психології як науки».	активна робота на практичному занятті тести	0,5 1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Огляд літературних джерел за темою, вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	есе	1
Тема 2	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 2 «Теоретичні та методологічні основи педагогічної психології».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 2 «Я-концепція особистості».	активна робота на практичному занятті тести	0,5 1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Огляд літературних джерел за темою, вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	реферат	2
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 3. «Структура спілкування. Соціальна психологія комунікації».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 3 «Психічне здоров'я особистості».	активна робота на занятті тест	0,5 1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до	Огляд літературних джерел за темою, вивчення	експрес	1

	самостійного опрацювання	лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	опитування	
Тема 4	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 4. «Особистість у структурі групових взаємовідносин».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 4 «Деструктивна й термінаторна поведінка».	активна робота на занятті тест	0,5 1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Огляд літературних джерел за темою, вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	міні-тест	1
Тема 5	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 5 «Психологія навчання».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 5 «Мотивація навчання у закладі вищої освіти».	активна робота на занятті модульна контрольна робота	0,5 10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Огляд літературних джерел за темою, вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	есе	1
Тема 6	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 6 «Психологія виховання».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 6 «Психологія колективу». Аналіз кейсів.	активна робота на занятті аналіз	0,5 5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Огляд літературних джерел за темою, вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	реферат	2
Тема 7	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 7 «Психологія педагогічної діяльності і психологія педагога».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 7 «Психологія ділового спілкування».	активна робота на занятті тест	0,5 1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Огляд літературних джерел за темою, вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	реферат	2
Тема 8	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 8 «Готовність до професійної діяльності та її компоненти».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 8 «Чинники особистісного і професійного розвитку конкурентноспроможних фахівців». Презентація за темами.	активна робота на занятті презентація	0,5 5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до	Огляд літературних джерел за темою, вивчення	міні-тест	1

	самостійного опрацювання	лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.		
Тема 9	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 9 «Психологічні та соціальні аспекти побудови професійної кар'єри та професійна самореалізація особистості».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 9 «Типи моделей розвитку кар'єри».	активна робота на занятті	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Огляд літературних джерел за темою, вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	розв'язування ситуаційних завдань	3
Тема 10	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 10 «Професійний саморозвиток особистості».	активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття № 10 «Форми психолого-педагогічної підтримки особистості в її професійному розвитку».	активна робота на занятті модульна контрольна робота	0,5 10
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Огляд літературних джерел за темою, вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	міні-тест	1
	Залік			40

Рекомендована література

Основна

1. Баранівський, В. Ф. Основи психології та педагогіки : посіб. для підгот. до іспитів / В. Ф. Баранівський, Л. Ф. Терещенко. – К.: Паливода А.В., 2018. – 223 с.: іл. – (Б-чка студента). – Бібліогр.: с. 220-223
2. Бідюк, І.А. Педагогічна психологія. Навчальний посібник / І.А. Бідюк, О.Д. Научитель /. - Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т». - 2017. -57с.
3. Євтух М.Б. Педагогічна психологія: Підручник / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна. - К.: КондорВидавництво, 2019. - 420 с
4. Тренінгове навчання в закладі вищої освіти : навчально-методичний посібник / М. В. Афанасьєв, Г. А. Полякова, Н. Ф. Романова та ін. ; за заг. ред. професора М. В. Афанасьєва. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 323 с.

Додаткова

5. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник/ Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. – К.: ФОП Нічога С.О. – 2020. – 196 с
6. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В. Г. Панка. – Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. – 106 с.
7. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. – 180 с.
8. Психологічна служба : Підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін.]. – Київ : Ніка-Центр, 2016. – 362 с.

Інформаційні ресурси

9. Педагогічна психологія. – Режим доступу до файлу:
http://pidruchniki.com/15880728/psihologiya/pedagogichna_psihologiya

10. Сайт екопсихологической фасилитации. – Режим доступа:
http://ecofacilitation.ucoz.com/news/pro_spilnij_dogovor_ta_spivrobotnictvo_asociaciji_ta_umo/2015-05-26-119.

11. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – Режим доступа:
nbuv.gov.ua

12. Педагогічна та соціальна психологія – Режим доступу до файлу:
<https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6834>